

ZADÁNÍ PRO PŘEDMĚT

STYLISTIKA A POETIKA (OJ446) 2020

M. Krčmová

Odborná literatura k předmětu je dostupná před internet. Jde zejména o:

Odpovídající hesla z *Nového encyklopedického slovníku češtiny* (2016)
(<https://www.czechency.org/slovník/>)

Čechová, Marie, Krčmová, Marie, Minářová, Eva (2008): *Současná stylistika* .

Kniha je dostupná v digitalizované podobě cestou <https://it.muni.cz/sluzby/vpn>, v katalogu je potom u příslušné knihy <https://katalog.muni.cz/Record/MUB01000571533> vidět odkaz e-prezenčka, který studenty nasměruje na návod, jak postupovat dále, až k plnému textu.

ÚKOLY

1. Rozbory zadaných textů – písemná zpracování.
2. Rešerše na určené téma – odevzdat písemně.
3. Písemná příprava na otázky ze seznamu na [www ÚJB](http://www.ujb.cz); příprava bude jistě v podobě tezí, nečekám žádná slohová cvičení, budu sledovat jen obsahovou úroveň zpracování. Protože pravděpodobně nebude přímá výuka v JS zahájena, budete hodnoceni obvyklým A-F podle úrovně těchto příprav.

Všechna Vaše zpracování k úkolu 1 mají být podle nejnovější instrukce pana děkana odevzdány do 30. dubna 2020 elektronicky. Termín se může měnit, podstata nikoli. Posílejte mi vše zpracované postupně přes ODEVZDÁVÁRNU, vše prosím označte svým jménem.

Vaše materiály budu průběžně hodnotit a dostanete je zpět s komentáři – vysvětlením nedostatků. Přes můj služební e-mail je možno konzultovat.

Úkoly se týkají i slečny Ieremenko. U ní budu hodnotit „velkoryse“, pokud jde o samu češtinu; není možné, aby dělala analýzu českého textu v plném rozsahu, ale jistě se pokusí udělat maximum.

- **Texty k rozboru**

- **První z textů** Vám byl včetně úkolu zadán 10. 3. 2020.
- **Druhý text** –

Obchod se smíšeným zbožím

Za dvacet hřebíček, za dvacet květ.

Od vánoc nedělá. Sestřičce na pohřeb.

Co vás to napadá, nahrabal dost.

Pořád se chlubila. Na vojnu. Švagrová. Morkovou kost.

Kousek křenu, špetku soli.

neplač broučku. Měla byste k doktorovi.

Ona je jako stín, chodí jí s jinou.

Člověk se odbude chlebem a špínou.

Česneku stroužek a náprstek hořké.

Obarvit načerno. Jeníček roste.

Dejte ni, pane Suk, dobrou váhu.

Říkám jí, nemůže za povahu.

Pořád chce na ruku. Je jako klíště.

Pane Suk, prosím vás, nechte to příště.

Za dvacet hřebíček, za dvacet pepř.

Maminka říkala: „Holka, jen šetr.“

(M. Pujmanová)

Vysvětlivka: „Špína“ je staré lidové pojmenování pro černou kávu z cikorky zastříknutou mlékem.

- a) Text je zobrazením dialogu-dialogů. Zvažte nejprve, jaké dialogy tu jsou a pokuste se je odlišit. Z čeho je návaznost v zjištěných dialozích poznali (tj. ukažte, jakými výrazovými prostředky je glutinace textu zajištěna). Jaký je celkový smysl textu a jaký podíl na tom má jeho stylizace?
- b) K textu zformulujete úkoly pro stylistický rozbor a zpracujete písemně odpovědi na ně. Samozřejmě se vyjádříte tak, abych mohla pochopit, co jste zjistili a jak jste zjištěné zhodnotili. Čeští studenti napíšou svůj text kultivovanou češtinou.

- **Třetí text** –

KURZOVNÝ ŘÁD:

1. Přihláška do kursů je závazná na celý školní rok, po ukončení kurzu obdrží účastník osvědčení s hodnocením *dosažených* výsledku.
2. O přijetí, propustění přeložení posluchače, rozhoduje vedení kulturně výchovného zařízení.
3. Zápisné, které je součástí placby se zásadně nevrací.
4. Během školního lze žádat vrácení kursového jmen ve vyjímečných případech ze závažných zdravotních nebo pracovních důvodů, doložených dokladem.
5. Hodiny, které byly zameškány posluchačem se nenahrazují a kursové se nesnižuje.
6. Posluchači jsou povinni se v učebnách přezouvat.
7. Vyučování probíhá v pracovních dnech a v prázdniny se neučí.
8. Studia, které jsou zahájena v jednom roce, pokračují narok, dle domluvy.
9. Účastníci potvrzují, že s podmínkami souhlasí a zavazují se k jejich plnění.

Zadání tvoří text s kombinací různých jazykových a stylizačních nedostatků. Představte si, že jste pověřeni redakcí textu: Označte nedostatky a rozdělte je do skupin podle typu (nedostatky věcné; signály nezvládnutí písemné formy textu; pravopisné chyby; nedostatky jazykové; nedostatky stylizační) a formulujte pro autora zdůvodnění svého nesouhlasu. Nakonec celý text přeformulujte tak, aby vyhovoval všem normám komunikace. Uvažte zároveň, ke kterému klasickému funkčnímu stylu byste text přiřadili a své rozhodnutí vysvětlíte.

• Rešerše

Zpracujte na základě odborné literatury rešerši k termínu vyjadřovací dichotomie + uplatněte vyjadřovací dichotomie v rozboru **druhého** zadaného textu. Pamatujte na to, že něco jiného ukáže výsledný text a něco jiného „zobrazený dialog“. Tým jazykový prvek pak může mít v každé takové rovině jinou stylovou hodnotu. Tu byste měli postihnout.

Význam termínů uplatňovaných u vyjadřovacích dichotomií je takový, jak ukazuje slovo, tedy nic zvláštního (takže slovům rozumíte) - tu jsou pro nás ve stylistice důležité dvě věci:

a) Jde o vztah polární, tj. u jednotlivého textu nebývá vše jednoznačné, většinou je konkrétní text někde "mezi", má jak prvky racionálnosti, tak signály emotivnosti. Jen ojedinělé jsou

texty u jednoho z extrémů - třeba nadávání v prostě sdělovacím textu je nepochybně pouze emotivní, vyjadřuje jazykovými prostředky emoce, ale racionálně (rozumnost, argumentace) přítomno není; matematická formule je naopak přísně racionální). Na Vás je tedy u Vašeho textu ukázat, jak se mezi extrémy jeho vyjadřování pohybuje.

b) Pozice textu na každém z polárních vztahů nevzniká jen z jediného prvku, tak jako jeden výraz, tvar ... netvoří styl textu, je to vždy souhra, jejich "spolupráce".

c) Jeden výrazový prostředek v textu (třeba tvar slova, syntaktická konstrukce, slovo; v mluveném textu, který ale v autentické podobě neanalyzujeme, také intonace, temporytmus...) může sloužit naráz jako signál mnoha těchto polárních vztahů - např. nespisovná koncovka u slova 'dveřma' může ukazovat na emocionálnost (nespisovné vyjádření bývá při emocích), sociativnost (vztah k adresátovi - předpokládám, že je mu tvar znám a že mu rozumí – u slovíček to je nápadnější, nesociativní text je např. zaplněn anglickými slovy a pisatel nepočítá s tím, že jim starší příjemce možná nerozumí), situačnost (jen v některých situacích se k nespisovnu, třeba i intuitivně, uchýlíte; je to dáno třeba i prostředím, situací komunikace), kontaktovost (navazujete tím kontakt s příjemcem, podobné jako sociativnost; např. u některých anglicismů navazujete vyjádřením kontakt s partou nadšenců pro počítačové hry). Ty "póly" jsou vzájemně provázány, ale tak tomu v stylistice je vždy, to je v podstatě oboru, nejde jen o prvky, ale o souhru.

Práce na jednotlivých otázkách

k předmětu OJ446 je průběžným úkolem.

Eventuální konzultace je možná elektronicky na mou služební adresu.